

Trh práce a politika zaměstnanosti

Přednáška 9

Jak bude vypadat zkouška

■ Otázky

- Nikoliv test !
- Odpovědi: věta až odstavec
- Z přednášek + vybraných seminárek + čítárna
 - Dočkalová, Gajda, Hortová, Konvalina, Kršňáková,
- Možnost mít jakýkoliv zákon (bez taháků !!!)
- Bodové hodnocení
- Subjektivní 😊
 - Min 60%
 - + hodnocení seminární práce
= Výsledná známka

Co dnes ?

- Pokud počet poslouchajících osob je menší než 4, pak jsem skončili !

Trh práce v CPE

- Cílem CPE – industrializace a ekonomický rozvoj
- Trh práce – směs svobody a diktatury
 - Možnost opustit práci a najít si jinou
 - Pracovní knížky (v SSSR – Stalin – vysoké sankce – odebrání přidělových poukazek)
 - Nedostatek prac. sil
 - Později možnost volného pohybu ale s omezeními

Omezení volného pohybu PS

- Vynucená práce – pracovní tábory
 - Dobrovolně těžko
- Umísťování VŠ – zejména technického směru
- Mobilizační kampaně – akce Z, sklizeň cukrovky apod.
- Vojenská služba
- Vnitrostátní pasy (v SSSR)
 - Zamezení pohybu ze zemědělských do industriálních oblastí, zejména velkých měst
- Právo na práci = povinnost pracovat
 - Práce je povinnost a čest pro každého práce schopného občana. Kdo nepracuje ať nejí !
 - Parasitismus

Charakteristika TP

- Vysoká míra participace
 - V SSSR 87 % mužů a 80 % žen
- Ovlivněn státním systémem vzdělávání a administrativním stanovováním mezd
 - Alokační funkce ?
 - Cykly v rozpětí mezd

Jak se tvořila mzda

- Podle Marxovy teorie hodnoty je hodnota produktu dána společensky nezbytným množstvím vynaložené práce.
 - Mzdový systém – 7 dimenzí mzdy
 - Čas, obtížnost, pracovní podmínky, zručnost, místo, profese a podnik
 - Základní sazba + tři stupně podle obtížnosti
 - + koeficient zohledňující danou profesi a podnik,
 - + koeficient geografické lokace
 - + systém bonusů v podniku
 - Mzda byla tvořena základní sazbou + dodatky podle typu práce a výkonu

Role odborů

- Všichni pracující byly členy národního odborového hnutí
- Nebylo povinné, ale sdružovalo cca 98 % pracujících
- Nemohly existovat nezávislé odbory, protože strana sama byla ochráncem pracujících
- Nástrojem přenosu politiky na individuální úroveň
- Ochranná funkce – před přemrštěnými požadavky ředitelů při plnění plánu
 - konflikt

Pracovní podmínky

- Deklarovaná pracovní doba neodpovídala skutečnosti
 - Přesčasy
 - Budování (zejména ke konci sledovaného období)
- Stávka – samy proti sobě
 - Od 80. let se občas vyskytly (nedostatek jídla)

Nezaměstnanost

- Systém plánování eliminoval cyklickou nezaměstnanost
 - resp. generoval chronický nedostatek pracovní síly
 - Nezaměstnanost byla oficiálně zlikvidována (v SSSR v roce 1930)
 - Odhady záp. ekon – 1 – 2 %
 - frikční
 - 20 % zaměstnanců průmyslu a 30 % konstrukčních dělníků ročně opustí práci nebo jsou propuštěni z disciplinárních důvodů (SSSR)
- nedostatek pracovních sil – ambiciozní plán
- od 80tých let ubývání pracovní síly (SSSR)

Produktivita práce

- Nízká
 - cca 40 % v SSSR vs. USA
 - postupný pokles od 70. let
 - příčiny ?
 - byrokratický konzervativismus
 - nárůst nákladů na vstupy (руды, dřevo, nafta – doprava ze Sibiře)
 - Budování – přeščasý škodí strojům
 - Důraz na kvantitu nikoliv kvalitu
 - Jen lehké překročení plánu
 - hromadění přebytečných pracovníků
 - Svéráz... + zkušenosti

Politika pracovního trhu

- Socialistická konkurence
 - mezi brigádami, podniky,
 - odměňování úderníků
 - překračování plánu
 - Zlepšování pracovního prostředí